

Övergång till digital huvudakt inom socialtjänsten, överförmyndarverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stadsdelsnämnderna, äldrenämnden, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och servicenämnden, för verksamheterna socialtjänst och hälso- och sjukvård samt överförmyndarnämnden för sin verksamhet övergår till digital huvudakt, i enlighet med utlåtandet.
2. Arkivering för de i punkten 1 angivna verksamheterna i huvudsak sker i digital form i enlighet med den succesiva övergången.
3. Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsarkivet samordna nämndernas arbete med rutiner, beslut och framställningar med anledning av övergången till digital huvudakt.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Att införa digital huvudakt är en förutsättning för att kunna införa moderna arbetssätt med tillhörande nya digitala stöd, förändringen utgör därmed en del av projektet Modernisering av sociala system.

För att socialtjänsten, den kommunala hälso- och sjukvården samt överförmyndarverksamheten i Stockholms stad ska få ett så effektivt handlägningsstöd och förenklad administration som möjligt förslås att verksamheterna övergår från pappersbaserad ärendehantering till digital huvudakt.

Olika frågeställningar rörande övergång till digital akt har utretts inom ramen för projekt Modernisering av sociala system. Efter genomgång av huruvida olika typer av formkrav utgör hinder för att införa digital huvudakt, konstateras att det inte finns några generella juridiska hinder mot att i

huvudsak införa digitala akter, men att det undantagsvis finns behov av fysiska handlingar i en akt.

Den nollmätning som gjordes i projektet Modernisering av sociala system under år 2018 visar på stora vinster i bland annat minskad pappersåtgång. Den ekonomiska konsekvensen för införandet av digital huvudakt omhändertas inom det totala projektet, där framtida effekthemtagning kommer att hanteras.

Till exempel bedöms de initiala kostnaderna för inköp av maskiner för skanning eller tjänster från inläsningscentral mötas av bland annat besparingar till följd av mindre behov av fysisk arkivering, såväl hos verksamheterna som hos stadsarkivet.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Arbetsmarknadsnämnden delar stadsledningskontorets bedömning gällande de positiva konsekvenser en digital huvudakt innebär och anser därför att det är välkommet att genomföra den föreslagna förändringen.

Servicenämnden är positiv till förslaget och den effektivisering av akthantering som övergången till digital huvudakt kommer innebära för stadens verksamhet.

Socialnämnden ställer sig positiv till de förslag som presenteras.

Äldrenämnden ställer sig positiv till den beskrivna övergången till digital huvudakt inom socialtjänst, överförmyndarverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård.

Överförmyndarnämnden ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag om övergång till digital huvudakt.

Bromma stadsdelsnämnd anser att stadsledningskontorets förslag är bra då det finns ett behov av moderna arbetssätt med tillhörande digitala stöd.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd är positiv till förslaget och välkomnar den effektivisering och modernisering av akthantering som övergången till digital huvudakt kommer innebära för stadens verksamhet.

Farsta stadsdelsnämnd finner förslaget i remissen positivt.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd är positiv till övergång till digitala akter inom socialtjänsten och kommunal hälso- och sjukvård.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att stadsledningskontorets förslag är bra då det finns ett behov av moderna arbetssätt, med tillhörande digitala stöd.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är positiv till utredningens förslag om att övergå till digitala huvudakter och instämmer i de positiva vinster som utredningen tar upp.

Norrmalms stadsdelsnämnd stödjer förslaget med en övergång till digital huvudakt för att kunna införa moderna arbetssätt med tillhörande nya digitala stöd inom vissa nämnders verksamheter.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd är positiv till införande av digital huvudakt.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till den föreslagna övergången till digital huvudakt.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till att införa digitala huvudakter istället för att ha fysiska akter.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är positiv till övergång till digital huvudakt samt till att detta sker i samband med moderniseringen av sociala system.

Södermalms stadsdelsnämnd ser positivt på den modernisering av stadens sociala system som påbörjats.

Älvsjö stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget om övergång till digital huvudakt inom socialtjänsten, överförmyndarverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård.

Östermalms stadsdelsnämnd är positiv till förslaget om övergång till digital huvudakt inom socialtjänsten och kommunal hälso- och sjukvård och ser fram emot att införandet kommer igång.

Mina synpunkter

Stockholms stads verksamheter ska alltid sträva efter moderna arbetssätt och det finns fördelar med en övergång till digital huvudakt genom att administrationen kan minskas.

Jag delar stadsledningskontorets rekommendation att en övergång till digital huvudakt sker i verksamheterna socialtjänst och hälso- och sjukvård inom stadsdelsnämnderna, äldrenämnden, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och servicenämnden, samt för överförmyndarnämndens verksamhet. Det är dock viktigt att övergången och genomförandearbetet sker med största noggrannhet.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stadsdelsnämnderna, äldrenämnden, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och servicenämnden, för verksamheterna socialtjänst och hälso- och sjukvård samt överförmyndarnämnden för sin verksamhet övergår till digital huvudakt, i enlighet med tjänsteutlåtandet.
2. Arkivering för de i punkten 1 angivna verksamheterna i huvudsak sker i digital form i enlighet med den succesiva övergången.
3. Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsarkivet samordna nämndernas arbete med rutiner, beslut och framställningar med anledning av övergången till digital huvudakt.

Stockholm den 30 oktober 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Anna König Jerlmyr

Mats Larsson

Remissammanställning

Ärendet

Att införa digital huvudakt är en förutsättning för att kunna införa moderna arbetssätt med tillhörande nya digitala stöd, förändringen utgör därmed en del av projektet Modernisering av sociala system.

För att socialtjänsten, den kommunala hälso- och sjukvården samt överförmyndarverksamheten i Stockholms stad ska få ett så effektivt handlägningsstöd och förenklad administration som möjligt förslås att verksamheterna övergår från pappersbaserad ärendehantering till digital huvudakt.

Olika frågeställningar rörande övergång till digital akt har utretts inom ramen för projekt Modernisering av sociala system. Efter genomgång av huruvida olika typer av formkrav utgör hinder för att införa digital huvudakt, konstateras att det inte finns några generella juridiska hinder mot att i huvudsak införa digitala akter, men att det undantagsvis finns behov av fysiska handlingar i en akt.

Den nollmätning som gjordes i projektet Modernisering av sociala system under år 2018 visar på stora vinster i bland annat minskad pappersåtgång. Den ekonomiska konsekvensen för införandet av digital huvudakt omhändertas inom det totala projektet, där framtida effekthemtagning kommer att hanteras. Till exempel bedöms de initiala kostnaderna för inköp av maskiner för skanning eller tjänster från inläsningscentral mötas av bland annat besparingar till följd av mindre behov av fysisk arkivering, såväl hos verksamheterna som hos stadsarkivet.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

En förutsättning för att socialtjänsten, den kommunala hälso- och sjukvården samt överförmyndarverksamheten i Stockholms stad ska få ett så effektivt handläggningsstöd och förenklad administration som möjligt är att verksamheterna övergår från pappersbaserad ärendehantering till digital huvudakt. Detta innebär att alla handlingar i en huvudakt ska finnas i digital form om det inte till följd av lagkrav eller särskilda skäl ska finnas vissa fysiska handlingar i akten.

Övergången till digital huvudakt innebär att det huvudsakligen är digitala handlingar som kommer att skickas till stadsarkivet när ärenden och akterna avslutas i nämnderna. Vissa handlingar kommer dock att överlämnas för arkivering i fysisk form. Redan idag tar stadsarkivet emot socialtjänstakter som lagras i en särskild sekretessnod i e-arkivet och är därmed inte tillgängliga eller sökbara för handläggare på stadsarkivet, med undantag av endast ett fåtal handläggare som har till uppgift att arbeta med förfrågningar på just detta material. Säkerheten vid digital huvudakt är därmed lika hög som vid hantering av pappersakter eller högre i och med att det krävs särskild behörighet och inloggning i e-arkivet för dessa handlingar. De höga kraven på informationssäkerhet i övrigt påverkas inte av en övergång till digital huvudakt.

Projektet efterföljer de lagrum som är aktuella för de verksamheter som berörs av moderniseringen (socialtjänstlagen med flera). Dessa lagrum ställer höga krav på skydd av den personliga integriteten. Detta innebär att de gemensamma och moderna arbetssätt med tillhörande nya digitala stöd som tas fram och införs i verksamheterna har stöd för den hantering av personuppgifter som till exempel dataskyddsförordningen ställer krav på.

Stadsledningskontoret rekommenderar att en övergång till digital huvudakt sker i stadsdelsnämnderna, äldrenämnden, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och servicenämnden avseende verksamheterna socialtjänst och hälso- och sjukvård samt i överförmyndarnämnden för sin verksamhet. Den ekonomiska konsekvensen för införandet av digital huvudakt omhändertas inom det totala projektet, där framtida effekthemtagning kommer att hanteras.

Övergång till digital akt bör succesivt följa den beslutade införandeordningen som innebär att införandet sker för ett verksamhetsområde i taget där handläggning och genomförande av insatser går samtidigt. Överförmyndarförvaltningen påbörjar sitt införande först, följt av barn och unga, vuxen, ekonomiskt bistånd, funktionsnedsättning inklusive socialpsykiatri, äldreomsorgen samt kommunal hälso- och sjukvård. Arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter är preliminärt planerade att ingå inom verksamhetsområdet socialtjänst för vuxen respektive ekonomiskt bistånd.

För att det ska finnas enhetlighet beträffande bedömning av bland annat vad som kan gallras efter ersättningsskanning och i övriga frågor med anledning av övergången

föreslås att kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samråd med stadsarkivet samordna stöd till nämndernas arbete i dessa frågor.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 följande.

1. att överlämna arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. att justera paragrafen omedelbart.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar stadsledningskontorets bedömning gällande de positiva konsekvenser en digital huvudakt innebär och anser därför att det är välkommet att genomföra den föreslagna förändringen.

Arbetsmarknadsnämnden har idag ett tvådelat aktsystem, det vill säga att akterna är uppdelade i två delar, en digital- och en fysisk del. Ingen av dessa delar är en komplett huvudakt där det är möjligt att ta del av ärendet i sin helhet.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar uppfattningen om att hanteringen av den fysiska huvudakten dels tar mycket arbetstid i anspråk, dels är väldigt utrymmeskrävande. Hanteringen av fysiska akter komplicerar dessutom i vissa fall samarbetet inom den egna verksamheten och andra verksamheter inom staden.

Utöver detta har arbetsmarknadsförvaltningen

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 följande.

1. att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. att omedelbart justera paragrafen.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget och den effektivisering av akthantering som övergången till digital huvudakt kommer innebära för stadens verksamhet. Införandet av digital huvudakt är en förutsättning för att kunna införa moderna arbetssätt med nya digitala stöd.

Förslaget konstaterar att det i huvudsak inte finns några generella juridiska hinder mot att införa digitala akter. I ärendet står det att hanteringen kommer att följa kraven på informationssäkerhet och bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

Serviceenämnden är ofta personuppgiftsbiträde åt flertalet nämnder inom staden och hanterar stora mängder personuppgifter som omfattar såväl ”vanliga” som känsliga personuppgifter. I samband med övergången till digital huvudakt anser förvaltningen att en konsekvensbedömning utifrån dataskyddsförordningen bör genomföras för att berörda nämnder ska få en förståelse för de konsekvenser och risker den planerade personuppgiftsbehandlingen kan innebära. För att säkerställa ett likartat arbetssätt inom staden bedömer förvaltningen att en konsekvensbedömning bäst genomförs under ledning av kommunstyrelsen och stadsarkivet.

I remissen belys problemet med att hanteringen av den fysiska huvudakten tar mycket tid och plats i anspråk. Verksamhetsområde lokalplanering kan konstatera att trots ökad digitalisering inom många verksamheter på flera förvaltningar minskar inte efterfrågan av arkivutrymmen och så kallade aktskåp. För att till fullo nyttja digitaliseringens möjligheter, med till exempel digital huvudakt, e-arkiv och elektroniska hantering av ärenden, behövs tydliga riktlinjer för minskad pappersanvändning.

Ett strategiskt beslut för hela staden måste fattas för hur de digitala akterna ska arkiveras eftersom det skiljer sig från dagens anvisningar där pappersakten arkiveras. En förutsättning vid övergång till e-arkiv och digitala akter är att det finns ett beslut om att all information som kan hanteras digitalt ska föras in i den digitala akten. Det ska inte vara ett alternativ att fortsätta föra in originalinformation i en pappersakt, med undantag för handlingar som enligt lag måste sparas i fysisk form på papper.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 följande.

1. att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss från kommunstyrelsen avseende digital huvudakt inom socialtjänsten, överförmyndarverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård.
2. att omedelbart justera beslutet.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till de förslag som presenteras i Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterad den 13 juni 2019 och anser att förslagen skapar mervärde och ger goda förutsättningar för att nämnda verksamheter i Stockholms stad ska få ett så effektivt handlägningsstöd och förenklad administration som möjligt genom att verksamheterna övergår från pappersbaserad ärendehantering till digital huvudakt.

Socialförvaltningen ser i likhet med stadsledningskontoret ett behov av att förtydliga vad som kan gallras från de fysiska akterna när inskanning har skett s.k. ersättningsskanning. Skanning innebär inte alltid att den fysiska handlingen kan

gallras då den kan vara av sådan att den ska bevaras för att i framtiden kunna utgöra ett bevis.

Socialförvaltningen ser att införandet skulle ha positiva effekter för verksamheterna, bland annat genom att informationen blir mer lättillgänglig och tid frisätts till annat när papper inte behöver hanteras i samma utsträckning. Att övergå till digital huvudakt kommer dock under övergångsfasen att kräva en ökad arbetsinsats. I och med denna förändring ser socialförvaltningen att det behövs uppdateringar av styrande dokument och hanteringsanvisningar, vilket är viktigt att projektet Moderniseringen av sociala system får i uppdrag att ta fram. I detta sammanhang är det av betydande vikt att se över möjligheterna till digital signering.

Avslutningsvis anser förvaltningen att övergång till digital huvudakt är en del av den digitala utvecklingen som möjliggör en effektiv akthantering, tillmötesgår miljöhänsyn samt verksamheternas krav på digitalisering och en effektiv informationshantering.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det som svar på remissen.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen ställer sig positiv till den beskrivna övergången till digital huvudakt inom socialtjänst, överförmyndarverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. När det gäller de privata entreprenörerna behöver det tydliggöras om och hur de kan beröras av övergången till digital huvudakt. Äldreförvaltningen vill påtala vikten av att det upprättas rutiner för hur och vilka eventuella handlingar i pappersformat som inte enbart kan finnas tillgänglig digitalt ska hanteras. Även en kontinuitetsplan för att bedöma och säkerställa behörigheter och arbetsgången vid eventuell störning och begränsad åtkomst till systemet behöver upprättas

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 september 2019 att som svar på remissen hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande

Överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Överförmyndarförvaltningen förstår det som att en övergång till digital akthantering är en förutsättning för att berörda verksamheter, inklusive

överförmyndarverksamheten, framdeles ska kunna arbeta huvudsakligen digitalt i sina ärendeprocesser. Förvaltningen ställer sig därför positiv till stadsledningskontorets förslag om övergång till digital huvudakt inom socialtjänst, överförmyndarverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 följande

1. att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. att paragrafen justeras omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Paccamonti m.fl. (M), Hanna Wistrand (L), Karl Persson (MP), Elin Larsson (C) lämnade ett särskilt uttalande som Mia Widell (KD) instämde i genom ett likalydande ersätтарыttrande, *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att stadsledningskontorets förslag är bra då det finns ett behov av moderna arbetssätt med tillhörande digitala stöd. Det är dock viktigt att det vid det successiva införandet görs noggranna förberedelser och att utbildningar genomförs för alla som kommer att beröras av det förändrade arbetssättet.

Det bör vara tydligt vid vilken tidpunkt all dokumenthantering övergår till att vara endast digital vid det successiva införandet. Det är även bra om det finns tydliga och enkla instruktioner framtagna för dokumenthanteringen. Detta för att undvika att det blir en osäkerhet kring vad som måste sparas fysiskt och inte. Det bör även tydliggöras hur inköp och kostnad för teknik ska genomföras och fördelas

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget och välkomnar den effektivisering och modernisering av akthantering som övergången till digital huvudakt kommer innebära för stadens verksamhet. Stadsledningskontoret har gjort en genomgång av om olika

typer av formkrav innebär hinder för att införa digital huvudakt och konstaterar att det i huvudsak inte finns några generella juridiska hinder mot att införa digitala akter. I tjänsteutlåtandet står det vidare att hanteringen kommer att följa kraven på informationssäkerhet och bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

Det framgår inte om detta innebär att en konsekvensbedömning har genomförts i enlighet med artikel 35 i dataskyddsförordningen. Den planerade behandlingen av personuppgifter omfattar känsliga personuppgifter och berör personer som hör till sårbara grupper så som barn, äldre och funktionsnedsatta. Övergången till digital huvudakt kommer att innebära att personuppgifter behandlas i stor omfattning vilket talar för att en konsekvensbedömning behöver genomföras innan berörda nämnder kan övergå till digitalt huvudakt.

Förvaltningen vill framhålla vikten av att en konsekvensbedömning genomförs för att berörda nämnder ska få en förståelse för de konsekvenser och risker den planerade personuppgiftsbehandlingen kan innebära. För att undvika dubbelarbete för berörda nämnder vill förvaltningen framföra önskemål om att en konsekvensbedömning genomförs under ledning av kommunstyrelsen och stadsarkivet. Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag om övergång till digital huvudakt inom socialtjänsten, överförmyndarnämnden och kommunal hälso- och sjukvård.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen finner förslaget i remissen positivt. Samtliga konsekvenser vid en övergång är av positiv art för handläggning, rättssäkerhet och samverkan mellan berörda myndigheter.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 följande.

1. att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. att omedelbart justera protokollet.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som remissvar.

Förvaltningen är positiv till övergång till digitala akter inom socialtjänsten och kommunal hälso- och sjukvård. Förvaltningen ser ett stort behov av stöd från stadsledningskontoret och stadsarkivet vid övergången med tillgång till tydlig och korrekt information till alla berörda verksamheter inom förvaltningen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 september 2019 godkänna stadsdelsförvaltningens svar på remissen och överlämna det till kommunstyrelsen

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att stadsledningskontorets förslag är bra då det finns ett behov av moderna arbetssätt, med tillhörande digitala stöd. Det är dock viktigt att det vid det succesiva införandet görs noggranna förberedelser och att utbildningar genomförs för alla som kommer att beröras av det förändrade arbetssättet.

Det bör vara tydligt vid vilken brytpunkt, det vill säga vilket datum, all dokumenthantering övergår till att vara endast digital vid det succesiva införandet. Det är även bra om det finns tydliga och enkla instruktioner framtagna för dokumenthanteringen. Detta för att undvika att det blir en osäkerhet kring vad som måste sparas fysiskt och inte.

Det bör även tydliggöras hur inköp och kostnad för maskiner ska genomföras och fördelas.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till utredningens förslag om att övergå till digitala huvudakter och instämmer i de positiva vinster som utredningen tar upp. Utredningen belyser flera viktiga vinster kopplat till effektivitet, rättssäkerhet och minskad administration samt att det kan innebära en ökad service och tillgänglighet för medborgare.

Förvaltningen ser att ett ytterligare led i arbetet med digitalisering av akter är att möjliggöra för digital signering av exempelvis genomförandeplaner. Som förslaget är idag kommer handlingar som exempelvis genomförandeplaner, där den enskilde i ärendet godkänner sin planering genom en underskrift, att behöva skrivas ut och scannas in efter påskrift. Digital signering skulle möjliggöra för minskat pappersanvändande samt minska administrationen ytterligare.

Verksamheterna kommer i samband med införandet att behöva planera för en ökad administration då nuvarande fysiska handlingar ska scannas in och digitaliseras. För verksamheter där brukare behöver kunna ta del av handlingar i fysisk form kommer det fortsättningsvis att finnas möjlighet att skriva ut dem i pappersform. Det kommer även vara viktigt med tydliga instruktioner och rutiner kring vilka dokument och handlingar som fortsättningsvis behöver bevaras i fysisk form.

Utifrån detta har förvaltningen inget att erinra mot en övergång till digitala akter och välkomnar det förslag som utredningen ger.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Norrmalms stadsdelsförvaltning stödjer förslaget med en övergång till digital huvudakt för att kunna införa moderna arbetssätt med tillhörande nya digitala stöd inom vissa nämnders verksamheter.

Förvaltningen konstaterar också att övergången på sikt kommer att generera flera vinster för både miljö och ekonomi men ser också positiva effekter med en digital akthantering och i handlägningsprocessen. I nuläget saknar dock förvaltningen en risk- och konsekvensanalys. Exempelvis nämns i remissen en avveckling av it-stöd som besparing men även nya moderna arbetssätt med nya digitala stöd och tekniska lösningar kommer att kräva kompetent it-stöd. Det är ineffektivt om detta stöd

förväntas finnas inom varje enskild nämnd. Utvecklingen går mot fler digitala lösningar inom de flesta områdena så även om dagens kostnader för konsulterat stöd försvinner så kommer behovet av kompetent it-stöd att finnas kvar och kanske på sikt öka.

Förvaltningen vill poängtera vikten av att det finns ett övergripande stöd kring arbetet med kontinuitetsplaner så att inte nämnderna var för sig måste hantera komplicerade tekniska lösningar vid exempelvis överbelastningsattacker och driftsstopp av andra orsaker. Det kan vara färdiga lösningar som exempelvis backupfunktion som regelbundet skickar filer med sammanställning över pågående ärenden och insatser. Bra att beakta erfarenheter av tidigare digitaliseringsprojekt i staden.

Förvaltningen ser också frågan kring hur övergången ska genomföras som viktig. För en skarp övergång till digital huvudakt krävs ett omfattande arbete till betydande kostnader för inskanning av handlingar från samtliga befintliga pappersakter. Det kommer att behöva göras noggranna och kompetenta bedömningar av vad som ska följa med till den digitala akten vilket ställer höga krav på dem som ska utföra arbetet, personalkostnaderna bör därför rymmas inom projektets ekonomi.

Ett annat alternativ är att pappersakterna fasas ut d.v.s. inga nya pappersakter skapas men handlingarna i dem finns tillgängliga tills dess att akten/ärendet avslutas. Alla nya akter skapas vartefter i digital form.

Förvaltningen ser ett behov av att det vid övergång till digital huvudakt måste finnas en tydlig anvisning för hur rensning i den digitala akten ska genomföras. Om en handling i dagsläget hamnar i fel pappersakt kan den enkelt flyttas till rätt akt. En handling som i dagsläget importerats till Paraplysystemet och hamnat i fel paraplyakt går däremot inte att ta bort. I dagsläget förekommer det att felaktiga sekretesshandlingar finns i fel paraplyakt. Detta får inte hända när den enskilde själv ska kunna ta del av information som upprättas i dennes ärende. Handläggare och socialsekreterare har ett register- och aktvårdande uppdrag för pågående ärendens akter och det måste finnas förutsättningar för dem att hålla akterna i korrekt skick.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till införande av digital huvudakt. Av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår en rad positiva konsekvenser, såsom mindre administration, pappersbesparing och, inte minst, ökade möjligheter för individen att ta del av sin information och vara delaktig. Bland förvaltningens verksamheter omfattas socialtjänsten inom individ och familj, äldreomsorg samt funktionsnedsättning och

socialpsykiatri. Både myndighetsutövning och utförare av kommunal verksamhet berörs.

Vid övergången till digital hantering föreslår förvaltningen att ett visst datum fastställs då övergången ska inledas för respektive verksamhet. Det behöver också utredas hur dagens fysiska huvudakter ska hanteras.

Vidare ser förvaltningen ett behov av att en central kontinuitetsplan utarbetas. Det måste vara känt hur arbetet ska utföras vid avbrott i systemet och för det behövs stadsgemensamma rutiner. I dag har förvaltningarna egna rutiner vid avbrott.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäck stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Skarpnäck stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är i huvudsak positiv till den föreslagna övergången till digital huvudakt utifrån de positiva effekter som anförs i tjänstemannautlåtaudet. I utlåtaudet föreslås kommunstyrelsen i samråd med stadsarkivet samordna stödet till berörda nämnder. Förvaltningen instämmer med förslaget och påtalar att behovet av stöd under perioden kan komma att bli omfattande då det enligt förslag ska genomföras parallellt med införandet av nytt verksamhetssystem.

Ekonomiska konsekvenser

I tjänstemannautlåtaudet framförs att kostnaderna för övergången kommer att hanteras inom ramen för projektet Modernisering av sociala system. Förvaltningen ser det som viktigt att eventuella merkostnader hos nämnderna följs upp för att säkerställa att detta uppfylls.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att lämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen med omedelbar justering

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till att införa digitala huvudakter istället för att ha fysiska akter

Förvaltningens bedömning är att det utifrån informationssäkerhet är att föredra digitala akter framför fysiska. Det blir möjligt att säkra vilka tjänstemän som får tillgång till uppgifter rörande enskilda personer i och med att det är möjligt att spåra vem som hanterat akten.

Förvaltningen ser även mycket positivt på att det skapar möjlighet att tillgängliggöra information och göra det möjligt för den enskilde att vara delaktig i sitt ärende på ett tydligare sätt.

Förvaltningen vill dock påpeka vikten av att det finns användarstöd som är aktuella och tydliga för hur olika situationer ska hanteras kring de digitala huvudakterna samt att det tydliggörs hur redan öppna akter ska hanteras vid övergången från fysiska akter till digitala huvudakter.

Jämställdhetsanalys

Ärendet bedöms som könsneutralt

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till övergång till digital huvudakt samt till att detta sker i samband med moderniseringen av sociala system. Dessutom anser förvaltningen att det vid införandet av moderna sociala system tillfälligt kommer att behövas utökade resurser. Detta för att medarbetarna ska få möjlighet till utbildning och tid till att anpassa sig till nya arbetssätt, då det rör övergång från fysiska till digitala huvudakter.

Förvaltningen menar att införande av digital huvudakt även kommer att medföra behov av andra digitala verktyg i verksamheten. Som exempel kan bildskärmar i besöksrum vara en möjlighet för att synliggöra den digitala akten och öka individers delaktighet vid utredning och beslut istället för att som idag skriva ut handlingar.

Digital huvudakt kan även komma att medföra behov av digital signering under pågående möte med enskild individ. Exempelvis vid upprättande av en genomförandeplan och förändringsplan som ska signeras eller om en redan inscannad ansökan behöver kompletteras med information eller signatur från den sökande. Inköp av digitala verktyg som möjliggör detta medför kostnader för förvaltningen.

Vidare kommer en övergång till digital huvudakt och införande av nya digitala arbetssätt medföra att förvaltningen behöver se över interna rutiner för att säkerställa att arbetet sker i enlighet med sekretess- och dataskyddslagstiftning.

Vidare ser förvaltningen en risk att en inläsningscentral för pappershandlingar kan komma att innebära en tidsförlust och fördröjning i handläggningsprocessen.

Förvaltningen föreslår att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 följande.

1. att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. att beslutet omedelbart justeras.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på den modernisering av stadens sociala system som påbörjats. Digitala akter ger en förenklad administration och ett effektivare handläggningsstöd i verksamhetsprocesserna. Hanteringen av den fysiska huvudakten tar mycket tid och plats i anspråk och risken att akter förkommer minimeras genom digitalisering av akten.

Inom socialtjänsten och inom kommunala hälso- och sjukvården förekommer en stor mängd pappersdokument. Hela ärende- och handlingsflödet behöver göras digitalt för att effektivisera hanteringen av dessa dokument. En omfattande scanningsverksamhet medför, förutom inköp av utrustning, löpande kostnader för verksamheterna.

Den föreslagna förändringen medger en säker och lagenlig förvaring av integritetskänsliga uppgifter. Staden bör utröna hur den övriga behandlingen av uppgifter som sker i socialtjänstens verksamhet kan göras digitalt på ett säkert och lagenligt sätt.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 följande.

1. att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Mattias Håkansson m.fl. (V), bilaga 1.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget och anser att digital huvudakt kommer att leda till bland annat effektiviserade arbetsflöden, samarbetsprocesser, dokumenthantering och ökad brukardelaktighet.

Förvaltningen vill understryka vikten av att verksamheterna kommer att vara i behov av ett nära stöd vid införandet och under implementeringen. Det kommer inte att vara tillräckligt med enstaka utbildningsinsatser, utan sådana behöver kompletteras med möjligheten att få råd och stöd i arbetet under och efter implementeringen.

Det är även positivt med ökad brukardelaktighet, genom att brukarna ska kunna ta del av det som finns i sin akt och följa sitt ärende. Om brukare ska ansöka och inkomma med handlingar digitalt kan förvaltningarna komma att behöva ge stöd till brukarna i detta, vilket då behöver diskuteras var sådant stöd ska ges. Utifrån detta är det också viktigt att ta hänsyn till att invånare och brukare har olika förutsättningar och kunskaper gällande att exempelvis ta del av information och att inkomma med handlingar digitalt.

Förvaltningen ser även ett behov av att se över och vid behov rusta upp verksamheterna, i synnerhet utförarverksamheterna, vad gäller digitala verktyg, som till exempel datorer, läsplattor och telefoner. Vissa digitala verktyg krävs för att visa arbetssätt ska kunna införas, till exempel fler läsplattor för digital signering.

Förvaltningen vill påpeka att beställarenheterna arbetar mot en mängd utförarverksamheter med olika regiform och andra berörda samverkanspartners som inte omfattas av projektet modernisering av sociala system och ökad digitalisering, vilket kan komma att påverka framtida arbetssätt för samtliga aktörer. Genom att arbeta mer digitaliserat ställer det högre krav på att även berörda samverkanspartners arbetar på liknande sätt.

Förvaltningen vill också betona vikten av att hantera handlingarna säkert, med tanke på gallring, digital säkerhet, hanteringen av personuppgifter samt behörighet för verksamheter och funktioner.

Förvaltningen ser också positivt på den minskade pappersförbrukningen som digital huvudakt leder till ur miljösynpunkt och även att det på sikt kan frigöra mer personalresurser genom mindre arbete med arkivering och posthantering.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget om övergång till digital huvudakt inom socialtjänsten och kommunal hälso- och sjukvård och ser fram emot att införandet kommer igång.

Inom äldreomsorgens verksamheter hanteras idag en stor mängd handlingar i pappersform, både i form av inkommande handlingar och i form av dokument i löpande verksamhet, till exempel signeringslistor för läkemedel. Det kan därför röra sig om stora volymer som fortlöpande ska skannas in av äldreomsorgens personal. Äldreomsorgsavdelningen ser det därför som nödvändigt att systemet säkert går att koppla samman med nya digitala lösningar som minskar behovet av pappersdokument, som till exempel digital signering av läkemedel, och att det ska vara en möjlighet redan när systemet införs.

Förvaltningen instämmer i de många positiva aspekter som förs fram utifrån ett arkivperspektiv: - Minskad risk för att handlingar och information tappas bort, stjäls eller förstörs - Minskade kostnader för fysisk plats för arkivering. Det är en utmaning att ha arkivlokaler i tillräcklig omfattning och som uppfyller krav utifrån lagar och bestämmelser inom arkivområdet, och som samtidigt innebär en god arbetsmiljö för de medarbetare som arbetar i arkiven. - Det är positivt att verksamheternas arbete med att manuellt gallra pappersakter inför leverans till stadsarkivet kommer att minska vilket idag är tidskrävande.

Ur informationssäkerhetssynpunkt är en viktig aspekt som förs fram i utredningen att digital huvudakt underlättar styrning och kontroll över vem som har tillgång till akterna och vem som har tagit del av information, till följd av den spårbarhet som kan genereras. En ökad volym sekretesshandlingar och hantering av personuppgifter i sociala system aktualiserar också frågor om krav på mycket hög informationssäkerhet, genomförande av konsekvensbedömningar m.m. för att minimera riskerna att information hamnar i orätta händer. Detta bör vara en prioriterad del i det fortsatta arbetet med utveckling av system och arbetssätt för såväl det centrala som lokala arbetet med införande av moderna system och arbetssätt.

Förvaltningen vill betona att det stöd som kommunstyrelsen i samråd med stadsarkivet föreslås bistå nämnderna med är mycket viktigt för att skapa effektiva och enhetliga arbetssätt, och för att staden ska ta hem de vinster som projektet har identifierat. I detta arbete är det även angeläget att ta tillvara stadsdelarnas praktiska kunskaper och engagemang när det gäller hantering av dokumentation.

Det finns samtidigt behov av att tydliggöra vad förväntade konsekvenser av förändrade arbetssätt kan innebära i verksamheterna så att förvaltningarna i tid kan identifiera krav och förbereda sig när det gäller kompetensutveckling för handläggare och arkivmedarbetare. I utredningen nämns att förändrade arbetssätt påverkar den digitala kompetensen för handläggare. Det innebär sannolikt även förändring när det gäller arbetssätt och kompetens för arkivhandläggare eller motsvarande roller vilket förvaltningarna i god tid behöver kunna förbereda. Frågor kring digital gallring, leveranser till e-arkiv, ansvarsfördelning och liknande frågor behöver belysas ytterligare i det fortsatta arbetet.

Sammanfattningsvis är förvaltningens uppfattning att staden kommer att behöva lägga tid på planering av arbetssättet kring den digitala huvudakten så att säkerheten blir optimal och Stockholms stad får det effektiva handläggningsstöd och förenklade administration som beskrivs i remissen.

Reservationer m.m.

Bromma stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Johan Paccamonti m.fl. (M), Hanna Wistrand (L), Karl Persson (MP), Elin Larsson (C) lämnade ett särskilt uttalande som Mia Widell (KD) instämde i genom ett likalydande ersättaryttrande:

"Den grönblå majoriteten i Bromma ser stora fördelar med en övergång till digital huvudakt, framför allt genom att administrationen kan minskas. På så sätt kan tid frigöras från exempelvis socialsekreterare, så att de istället får mer tid att utföra arbete inom kärnverksamheten. Majoriteten vill dock betona att införande av nya digitala system är förenade med risker, både vad avser kvalitet och kostnader. Det är därför önskvärt att välja ett befintligt system som är väl beprövat. Om ett nytt system ska utvecklas behöver det göras i nära samarbete med de som ska använda systemet. Det är också av största vikt att tillräcklig utbildning genomförs av hur det digitala systemet fungerar innan det införs."

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Mattias Håkansson med flera (V) yrkar bifall till eget förslag till beslut enligt nedan.

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande med följande tillägg.

Att i sammanfattningen lägga till följande text i slutet av andra stycket:

"Därutöver bör man beakta att de vinster som kommer i form av effektivisering och minskning av administration, riskerar inte bara att dröja, utan också att den administrativa bördan ökar under införandet. Det bör också genomföras en förnyad analys av säkerhetsbrister likt de i Skolportalen vilka kan upstå när fysiska akter övergår i enbart digital form och ska tillgängliggöras för berörda."

Att under rubriken "Synpunkter och förslag" tillföra följande i andra stycket:

”Under överföringen av de fysiska akterna till digital form så kommer extra resurser krävas i form av kvalificerad personal som gör överföringen så att det kan ske på ett rättssäkert och kvalitativt sätt.”

Att därutöver anföra följande:

Det är med viss oro vi läser förslagen om att övergå till digital huvudakt inom socialtjänsten mfl verksamheter. En sådan övergång är ett stort steg som verkligen kräver tester och analyser. Dock anser vi likt det förvaltningen ger uttryck för, som en nödvändig och naturlig utveckling i verksamheten som kan medföra en rad vinster. Vi anser att förvaltningens svar tar bara sikte på fördelar och nämner inte risker och de svårigheter en sådan övergång medför. Och det finns flera. Framförallt finns en avsaknad av tidsaspekten. Att arbeta parallellt med analog och digital ärendehantering (vilket kommer vara nödvändigt) innebär fortsatt dubbelarbete under en period som i värsta fall kan bestå över en längre tid. Detta leder då till en ökad mängd arbete som tillförs befintlig personal, vilka vid ett flertal tillfällen flaggat för att arbetsbelastningen är för hög och det leder till en ökande ohälsa i personalen. Men det betyder också en ökad riskspridning jämfört med att lägga alla ägg i samma korg. En realitet som inte nämns är den arbetsinsats som krävs för att överföra de befintliga fysiska akterna till digital form. För att akterna på ett rättssäkert och kvalitativt sätt skall föras från fysisk form till digital, så krävs kvalificerad personal med rätt kännedom och kunskaper kring de handlingar de ska hantera, gör arbetet. Dels då det vid överföringen kan genomföras gallring, men framförallt så att handlingarna hamnar rätt i systemet utifrån handlingens art. Detta nämns i remissunderlaget, men endast att det ska ske av konsultativ art. Där menar vi att det kommer krävas om än en tillfällig ökning av antalet medarbetare som kan utföra dessa uppgifter, så att befintlig personals arbetsbelastning inte blir ännu större än idag. Vid ett flertal myndigheter där liknande arkivöverföringar skett, finns flera exempel där man kan fråga sig om eventuella interna effektivitetsvinster skett till priset av tillförlitlighet, säkerhet och inte minst en försämrad arbetsmiljö, främst under införande och övergångsperioden. Vi hoppas att den projektgrupp som arbetat med framtagandet av dels systemet men också utrullningen av den, har försökt lära av andras misstag. Vi är allt för många föräldrar till barn i skolan som har färsk erfarenheter av debaclet med Skolportalen. Vi som politiker har egna erfarenheter av nya digitala system som stundtals inte klarar grundläggande funktionalitet. Det kan också noteras att effektiv samverkan med andra kräver att olika aktörer arbetar efter någorlunda samma system. Detta påpekar förvaltningen mycket riktigt. Men detta har också implikationer. Ju mer samspelta digitala system är, desto större riskerar sårbarheten bli då en enda säkerhetslucka öppnar många dörrar. Och ju mindre samspelta, desto färre effektivitetsvinster finns att göra. Även här menar vi att säkerhet och tillförlitlighet måste få företräde framför tänkt effektivitet.